

ANTI-PESTPROTOCOL
Protocol tegen ongewenst gedrag
Lorentz Casimir Lyceum

Colofon:
Vastgesteld door directie: November 2021
Ingestemd door MR: 14 december 2021

Inleiding

Leerlingen hebben een veilige schoolomgeving nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Pesten is een belangrijk onderwerp als het gaat over sociale veiligheid op scholen. Pesten creëert een onveilige sfeer, die het leer- en ontwikkelklimaat aantast.

Leerlingen die gepest worden kunnen hier bovendien jaren later nog hinder van ondervinden in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Uit de cijfers van de Monitor 'Sociale veiligheid in en rond school 2018' blijkt dat pesten is gestabiliseerd in het primair onderwijs en is afgenomen in het voortgezet onderwijs. Toch komt pesten nog steeds op iedere school en in iedere klas voor. Pestgedrag vraagt dan ook om blijvende aandacht, of het nu gaat om online of offline pesten.

Dit anti-pestprotocol heeft tot doel dat alle leerlingen zich in hun schoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en medewerkers elkaar hierop aanspreken zodra zich ongewenste situaties voordoen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met plezier en een veilig en vertrouwd gevoel naar school te gaan!

Dit protocol wordt onderschreven door:

- het leerlingenbestuur;
- alle medewerkers;
- de directie;
- de MR (inclusief leerlingen- en oudergeleding).

Het anti-pestprotocol is onderdeel van het schoolveiligheidsbeleid en van de beleidscyclus van de school, waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt.

Wat is pesten?

Om pesten te voorkomen en aan te pakken en een positieve groepssfeer te bevorderen, is het goed om te weten wat er onder pesten en online pesten wordt verstaan en wat het verschil is met plagen en ruzie.

- Van pesten is sprake als 'iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen' (Dan Olweus). De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid.
- Pesten gebeurt vaak in een specifieke groepscontext [...] die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer in de groep (Mieke van Stigt).
- Veel pestgedrag tussen leerlingen speelt zich online af op sociale media en internet. Bij online pesten zijn effecten merkbaar tot in het klaslokaal ook al speelt het pesten zich buiten school af.

Vormen van pesten zijn:

- Verbaal (bijvoorbeeld schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas, ongewenste berichtjes sturen, het tegen iemands wil verzenden van opmerkingen en/of foto's of filmpjes).
- Fysiek (bijvoorbeeld: trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken).
- Intimidatie: bijvoorbeeld: iets afpakken en niet teruggeven, een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, de doorgang versperren of klemzetten tussen de fietsen, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen, seksuele intimidatie).

- Isolatie (bijvoorbeeld: uitsluiten door een klasgenoot voortdurend duidelijk te maken dat hij /zij niet gewenst is, buitensluiten in de pauze, doodzwijgen).
- Stelen of vernielen van bezittingen (bijvoorbeeld afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen)
- Bij online pesten oftewel cyberpesten gaat het onder meer om buitensluiten op sociale media, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken, het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal en shame-sexting.

Pesten verschilt duidelijk van plagen en ruzie:

- Bij plagen is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken.
- Bij ruzie hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.

Bij pesten zijn vijf partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pestende leerling(en), de zwijgende middengroep, de medewerkers en de ouders. Om het pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. Leerlingen, medewerkers en ouders worden jaarlijks geïnformeerd over het beleid van de school.

Preventieve aanpak

De mentoren:

De aanpak van onze school is in eerste instantie gericht op het voorkomen van ongewenst gedrag. De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilige schoolomgeving. Er zijn regels opgesteld, die zijn vastgelegd in de gedragscode van het Lorentz Casimir Lyceum. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar deze gedragsregels in de klas.

Tevens bespreekt de mentor het anti-pestprotocol. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij expliciet genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd bij de mentor gemeld moet worden en niet als klikken moet worden beschouwd, maar als een vorm van hulp vragen.

Als de mentor daartoe aanleiding ziet wordt aandacht besteed aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de gepeste leerling(en), de pestende leerling(en) en de zwijgende middengroep benoemd. Via de anti-pestcoördinator is materiaal beschikbaar daar waar nodig. In de mentorlessen is eveneens ruimte voor individuele gesprekken met de mentor

Verder is aandacht voor een veilig klassenklimaat een vast onderdeel van de mentorlessen in de eerste en tweede klassen en zo nodig ook daarna.

Er wordt aandacht besteed aan de landelijke 'Week tegen pesten' van de Stichting School & Veiligheid (september/oktober) en aan 'Paarse vrijdag' (december).

De overige medewerkers:

Het voorbeeldgedrag van de docenten in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar docenten, onderwijsondersteunend personeel, coördinatoren en directie duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

De basis is het handhaven van de schoolregels. Daarnaast zijn er afspraken die in de dagelijkse praktijk de 'rust, reinheid en regelmaat' moeten bevorderen. Deze afspraken zijn vast gelegd in het artikel 'Dagelijkse gang van zaken van zaken op school' van het leerlingenstatuut.

In en rond de school, tijdens pauzes en tussenuren wordt er door medewerkers van de school gesurveilleerd en worden de leerlingen, bij het aanspreken op ongewenst gedrag, herinnerd aan de schoolregels en de consequenties daarvan.

Curatieve aanpak

Wanneer er sprake is van pestgedrag op school wordt dit gemeld aan de mentor van de betrokken leerling(en). Vervolgens worden de eerder genoemde vijf partijen betrokken bij de aanpak hiervan. We spreken dan van een vijfsporenaanpak (Van der Meer):

De gepeste leerling:

- Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.
- Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaarder te worden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

De pestende leerling:

- Steun bieden aan de leerling die pest.
- Bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen.
- Helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Laat de leerling zich veilig voelen; uitleggen wat u gaat doen om het pesten te stoppen.
- Grenzen stellen en daaraan consequenties verbinden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Blijft de leerling pesten, dan zal de school maatregelen treffen. De straf zal afhangen van de frequentie en intensiteit. In het uiterste geval is een verwijdering van school mogelijk.

De zwijgende middengroep:

- De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossing van het pestprobleem.
- Praten met de leerlingen over pesten en hun eigen rol daarbij.
- Overleggen met de leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat zij zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samenwerken met de leerlingen aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

De medewerkers:

- De medewerkers dienen op de hoogte te zijn van het fenomeen pesten en van onze 'preventieve aanpak'.
- Zij dienen uitingen van pestgedrag te herkennen en er stelling tegen te nemen.
- Zij geven signalen van pesten door aan de mentor.
- Van medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te vinden wie degenen zijn die de betrokken leerling lastigvallen.

De ouders van de gepeste en van de pestende leerling:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.

- Ouders op de hoogte houden van pestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.
Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Het pestincident wordt in Magister in het logboek van de betrokken leerling(en) vermeld door de mentor. Het pestincident wordt vervolgens gemeld bij de anti-pestcoördinator.

Instanties

Er zijn allerlei instanties die zich bezighouden met pesten en andere vormen van ongewenst gedrag, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als in de vorm van hulpverlening.

Binnen school:

Onze school kent vertrouwenscontactpersonen die op kunnen treden in situaties van ongewenst gedrag zoals pesten, discriminatie, agressie, seksuele intimidatie en geweld.

Wanneer een kwestie zo delicaat is dat men dit liever met iemand buiten de school bespreekt, is er de mogelijkheid contact op te nemen met een externe vertrouwenspersoon.

De vertrouwens(contact)personen zijn vermeld in de schoolgids van het Lorentz Casimir Lyceum.

Buiten school:

- Schoolmaatschappelijk werk
Lumens
Beemdstraat 29
5653 MA Eindhoven
040-2193300
www.lumenswerkt.nl
info@lumenswerkt.nl
- Dynamo Jeugdwerk
Beemdstraat 29
5653 MA Eindhoven
040-2193300
www.dynamojeugdwerk.nl
info@dynamojeugdwerk.nl
- WijEindhoven
Ondersteuning op het gebied van wonen, werken, ontmoeten, opvoeden, vervoer of inkomen in de gemeente Eindhoven
040-2388998
www.wijeindhoven.nl
info@wijeindhoven.nl
- Centrum Maatschappelijke Deelname Nuenen (CMD)
Informatie over zorg, jeugd en werk in de gemeente Nuenen
Berg 22c
5671 CC Nuenen
040-2831675
www.nuenenhelpt.nl
cmd@nuenen.nl

Bijlage 1 Ouders

Informatie voor ouders van gepeste leerlingen:

Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen.
- Niets meer over school vertellen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen .
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen .
- Niet meer naar een club willen/durven gaan.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

Wat ouders/verzorgers zelf kunnen doen:

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen vertrouwelijk gaat praten om het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt. En garandeer uw kind, dat u zorgvuldig en vertrouwelijk hiermee zult omgaan.
- Leg uw kind uit hoe het komt dat kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een filmpje over het onderwerp.
- Vertel dat als volwassenen nietsdoen, zij niet zien dat er gepest wordt of dat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het mogelijk is dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. De problemen van het kind dat pest zijn soms erg groot en moeilijk op te lossen op korte termijn.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet.
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: " Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?"
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining.
- Houd het niet stil, maar onderneem actie, door iemand in vertrouwen te nemen

Informatie voor ouders van pestende leerlingen:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind kan in de verleiding komen te gaan pesten.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak en aanleiding van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het gedrag met anderen doet.

- Besteed aandacht aan uw kind, door te laten merken dat u veel waarde hecht aan wat voor hem/haar belangrijk is en door te laten merken dat u het belangrijk vindt dat het zich niet rot voelt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- Bekijk samen met uw kind een filmpje over pesten.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de mentor, jaarlaagcoördinator of ondersteuningscoördinator.

Bijlage 2 Digitaal pesten

Tips om digitaal pesten te voorkomen:

- Kijk uit met het geven van je adres en (mobiele) telefoonnummer, maar ook van foto's van jezelf of je familie. Je weet nooit wat anderen daarmee doen.
- Geef nooit zomaar je password, pincode of paspoortnummer aan instellingen of personen die je via internet kent.
- Vraag je ouders om toestemming als op internet gevraagd wordt een registratieformulier in te vullen.
- Laat geen onbekenden toe in je contactenlijst.
- Bedenk dat je op internet nooit zeker weet met wie je te maken hebt.
- Maak geen afspraakjes tenzij je weet wie het is.
- Wil je afspreken met iemand die je via internet kent? Spreek dan af op een plek waar veel mensen zijn. Neem iemand mee en laat thuis weten waar je bent.
- Je anders voordoen dan je bent kan geinig zijn, maar ook gevaarlijk. Ook degene met wie je chat kan anders zijn dan hoe hij of zij zich voordoet. Dat anders voordoen kan leuk zijn, maar jij bepaalt (of de ander met wie je aan het chatten bent) wanneer het genoeg is.
- Let op wat je doet voor een webcam. Laat je niks wijsmaken. Als jouw foto's of filmpje voor altijd over het internet zwerven, krijg je spijt en kun je het niet meer terugdraaien.
- Wees voorzichtig met pop-up-berichten als 'wil je dit downloaden?' of 'wil je een gratis telefoon?'. Klik altijd op 'nee' of klik de pop-up weg. Deze berichten zijn meestal nep en kunnen je computer stukmaken. Als je twijfelt, vraag je ouders om advies.
- In mails kunnen virussen zitten, die je computer kapot kunnen maken. Wees extra voorzichtig als je de afzender van de e-mail niet kent! Niet openen dus!
- Als je iets ziet dat je naar vindt, klik het dan weg. Je hoeft er toch verder niet naar te kijken?
- Meld vervelende sites bij de volgende meldpunten: - meldpunt.nl (als je iets ziet op internet wat discrimineert) - meldpunt.org (als je kinderporno tegenkomt, bijvoorbeeld in spam).
- Ga zelf niet schelden via app of chat. Woorden komen harder aan als je ze leest en je kunt niet zien hoe de ander reageert.

Wat kun je tegen digitaal pesten doen?

- Realiseer je dat dit gebeurt door iemand, die het persoonlijk moeilijk heeft en niemand heeft die hem/haar daarbij kan helpen.
- Niet altijd persoonlijk opvatten. Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijk gaan schelden.
- Negeer de pestmails, -chats of -appjes. Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterij. Verwijder de berichtjes zonder ze te openen. Onderdruk je nieuwsgierigheid! Het negeren is effectief in de beginfase van pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is. Pestkoppen willen vaak aandacht. Als je niet reageert, gaan pesters op zoek naar iemand anders om te pesten. Dat geldt ook voor chatrooms. Als daar vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met chatten, verlaat die chatroom.
- Blokkeer de afzender. Krijg je pest e-mails, blokkeer dan de afzender. Als het gaat om appjes of chats op de mobiele telefoon, dan heb je op sommige mobiele telefoons de mogelijkheid om bepaalde nummers te blokkeren. Dit werkt alleen als vanaf een andere telefoon met nummervermelding het bericht wordt verzonden, waarmee de dader zich blootgeeft. Wanneer hij of zij echter de telefoon van iemand anders gebruikt, is weliswaar de telefoon, maar niet de dader te achterhalen. Er is dan weer sprake van anonimiteit. Het nummer kan vervolgens wel worden geblokkeerd. Wanneer andere methoden niet helpen, kan (eventueel geheim) nummer worden aangevraagd.

- Praat erover. Erover praten met je vrienden, je ouders of een leraar die je vertrouwt is belangrijk. Bewaar de bewijzen. Je kunt naar je mentor, jaarlaagcoördinator of anti-pestcoördinator gaan, die je kunnen helpen bij vormen van ongewenst gedrag. Zij kunnen je vertellen wat je nog meer kunt doen om het vervelende gedrag te stoppen. Zij kunnen je ook helpen als het vervelende gedrag misschien al gestopt is, maar je er nog steeds last van hebt.
- Aangifte doen bij de politie. In bepaalde gevallen kun je naar de politie om aangifte te doen. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het pesten 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl. Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt. Het is niet jouw schuld.
- Wees zuinig op je wachtwoorden. Zorg dat je je wachtwoorden en inlognamen niet doorgeeft aan anderen of dat ze makkelijk te raden zijn. Zo kunnen anderen niet bij je website of e-mail. Als dit wel gebeurd is, neem dan contact op met de beheerder van de site.

Bijlage 3 Achtergrondinformatie en advies

- Rijksoverheid
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/pesten-waar-kan-ik-terecht>
- Stichting School & Veiligheid
pestweb@schoolenveiligheid.nl
- Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO)
Landelijke vereniging van ouders. Geeft informatie en advies aan alle betrokkenen in het onderwijs, ook op het gebied van pesten en veiligheid.
Postbus 60182
1320 AE Almere
036-5331500
voo@voo.nl
www.voo.nl
- Ouders & Onderwijs
Groenmarktstraat 56
3521 AV Utrecht
088-6050101
www.oudersenonderwijs.nl